

O‘ZBEKISTONNING O‘RTA MAVSUMDAGI GULKARAM NAVLARI

Pirimqulova Muxabbat Xayitovna

Termiz agrotexnologiyalar va innovatsion rivojlanish instituti

Pirimqulova66@b.k.ru

Mamarajabov Samandarbek Faxriddinovich

Termiz agrotexnologiyalar va innovatsion rivojlanish instituti

s.f.mamarajabov@gmail.com

Abduvahobova Mohinurxon Avazbek qizi

Termiz agrotexnologiyalar va innovatsion rivojlanish instituti

a.a.mohinurxon@gmail.com

Xolmatova Marjona Yunus qizi

m.y.xolmatova@gmail.com

Jumayev Islom Bobomurod o‘g‘li

islomjumayev298@gmail.com

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada biz gulkaram o‘simligining O‘zbekistonda o‘rta mavsum navlarini, ularning yetishtirish va vegetatsiya davri haqida ma‘lumotlar berib o‘tamiz. Gulkaram nafaqat mazali sabzavotli taomlarni sevuvchilar uchun, balki sog‘lom ovqatlanish tarafdorlari uchun ham eng yaxshi tanlovdir, chunki bu madaniyatda immunitetni oshiruvchi va hazm qilishni normallashtiradigan moddalar mavjud. Bundan tashqari, karamni muntazam iste‘mol qilish saraton ehtimolini kamaytiradi.

Kalit so‘zlari: *Brassica oleracea L. var botrytis L.*, yozgi resident, Parijlik, Qor to‘pi, Binafsha to‘p, kaliy, temir, fosfor tuzlari.

ABSTRACT

In this article, we will provide information about mid-season varieties of cauliflower in Uzbekistan, their cultivation and vegetation period. Cauliflower is the best choice not only for lovers of delicious vegetable dishes, but also for supporters of healthy eating, because this culture contains substances that increase immunity and normalize digestion. In addition, regular consumption of cabbage reduces the risk of cancer.

Key words: *Brassica oleracea L. var botrytis L.*, summer resident, Parisian, Snowball, Purple ball, potassium, iron, phosphorus salts.

АННОТАЦИЯ

В данной статье мы предоставим информацию о среднеспелых сортах цветной капусты в Узбекистане, их возделывании и периоде вегетации. Цветная капуста – лучший выбор не только для любителей вкусных овощных

блюд, но и для сторонников здорового питания, ведь в этой культуре содержатся вещества, повышающие иммунитет и нормализующие пищеварение. Кроме того, регулярное употребление капусты снижает риск онкологических заболеваний.

Ключевые слова: *Brassica oleracea L. var botrytis L.*, дачник, парижанин, Снежок, Снежок, Пурпурный шар, соли калия, железа, фосфора.

Gulkaram (*Brassica oleracea L. var botrytis L.*) – karamdoshlar oilasiga mansub bir yillik o'simlik, sabzavot ekini. 15 – 20 barg chiqargandan keyin o'zaging yuqori qismida oqish (300 – 500 g kattalikda) boshcha hosil qiladi. Boshcha juda ko'p qisqa seret gulpoyalardan iborat bo'lib, uning shakli (kattakichikligi, o'sish darajasi) gulkaramning naviga va o'sish sharoitiga bog'liq. Karam boshchasi shakllangandan keyin poyalarining ayrimlari o'sishda davom etib, to'pgul, gul va urug'li gulpoyaga aylanadi. Guli oq yoki sariq. Gulkaram biologik xususiyati jihatidan oddiy karamga o'xshaydi, lekin tezpushar. Ko'chati o'tqazilgach, 50 – 60 kunda karam boshchasi yetiladi. Tarkibida 7 – 3,3% quruq modda, 1,2 – 4,4% qand, 1,5 – 3,7% oqsil, 0,7 – 0,8% mineral moddalar bor. Vitamin S va A, kaliy, temir, fosfor tuzlari oddiy karamdagidan ko'p. Atalangan tuxumga botirib olib qovuriladi, sho'rvasi mazali va parhez taom, konserva tayyorlanadi. Gulkaram sovuqqa (– 3 – 5°) chidamli, ko'chati bahor (mart) va yoz (iyul)da 60x30, 70x35 sm sxemada eqiladi. Bahorgisi may – iyunda, yozgisi oktabr – noyabrda pishadi. Sifatli yetilishi uchun barglari uchi boshcha ustiga to'da qilib bog'lanadi yoki boshchasi sindirib olingan barglari bilan soyalab qo'yiladi. Gektaridan 100 – 180 s hosil olinadi. O'zbekistonning barcha viloyatlarida ekiladi.

O'rtacha pishish vaqti bo'lgan karam, unib chiqqandan keyin taxminan 3 oy o'tgach yig'ib olinadi. To'liq vaznli boshlarning o'sishi va shakllanishi uchun bu navlar nafaqat vaqtni, balki juda yuqori haroratni ham talab qiladi, kamida +20. Shuning uchun, yoz sovuqroq bo'lsa, gulkaram yomonroq o'sadi. O'rta mavsum navlari O'zbekistonning janubida issiq iqlim sharoitida yaxshi natija berishi kafolatlanadi. Bu navlarning afzalligi avvalgi navlarga qaraganda uzoqroq saqlash muddati hisoblanadi. Aytgancha, o'rta pishib etish davridagi karamlar orasida chinakam ranglilari bor: binafsha va zumrad.

Yozgi rezident

Nav "Poisk" agrofirmasida yetishtirilgan va sinovdan o'tkazilgan va 2004 yilda yozgi uylar va fermer xo'jaliklarida etishtirish uchun tavsiya etilgan. Yozgi karam o'rtasidagi asosiy farq uzoq vaqt pishib etishdir. O'rim-yig'im butun yoz va kuzda amalga oshirilishi mumkin, bu qulay: uni uzoq vaqt saqlash shart emas. Boshlar turli xil ranglarda bo'lishi mumkin: oq, krem yoki bej. Og'irligi 600 g dan 1 kg gacha o'zgarib turadi. Hosildorlik odatda har bir metr uchun 3 kg ni tashkil qiladi.

Parijlik

"Search" kompaniyasidan yana bir xilma-xillik. Bu karam zich va katta (2 kg gacha) qor-oq boshlarni beradi. Niholdan hosilni yig'ib olishgacha taxminan 4 oy davom etadi. Varete Parij birinchi kuzgi sovuqqa osonlikcha toqat qiladi. Bu karam yangi iste'mol qilish, qayta ishlash va muzlatish uchun juda mos keladi.

Qor to'pi

Bu nav hali Davlat reestriga kiritilmagan, ammo bog'bonlar buni allaqachon payqashgan. 115-120 kun davomida karam elastik ancha katta bosh hosil qiladi (o'rtacha vazni 1 kg). Uning go'shti zich, ta'mi yoqimli. Varete Snowball kuzda sovuqqa toqat qiladi. Shuning uchun, hosilni yig'ishga shoshilishning hojati yo'q.

Siyohrang

Mualliflari Gavriush naslchilik kompaniyasi va Himoyalangan tuproqli sabzavot etishtirish ilmiy-tadqiqot instituti bo'lgan rus navi Davlat reestrda atigi 5 yil oldin

paydo bo'lgan. Bu karam nafaqat mazali, balki juda bezaklidir. U massiv (har biri 1,5 kg) binafsha rangli boshlarni hosil qiladi. Hosildorlik 4 kg/kv.m. Ammo shimoliy hududlarda Binafsha navi boshpana kerak bo'lishi mumkin.

Binafsha to'p

Bog'ni bezab turgan sog'lom karamning yangi navi. Uni "Aelita" agrofirma mutaxassislari olib chiqdi. 120 kun davomida o'simlik ko'k-yashil barglarni ramkaga soladigan nozik hummok tuzilishga ega qutulish mumkin bo'lgan binafsha to'plarni hosil qiladi. Har birining vazni 900 g ga etadi va har bir kvadrat metrdan taxminan 3 kg hosil olish mumkin.

XULOSA

Gulkaram karam, karam va brokkoli bilan birga Brassica oilasiga tegishli o'simlikdir. Bu vitamin va minerallarga boy, tolaga boy va kaloriyasi past bo'lgan sabzavot bo'lib, u vazn yo'qotish parhezlarida keng qo'llaniladi. Turli xillari gulkaram turlari bor. Bu sizning dietangizga yaxshi ozuqa moddalari bilan to'ldirish uchun qo'shilishi mumkin.

REFERENCES

1. Қайимов А.Қ., Бердиев Э.Т. Ландшафтли қурилиш (Дарслик). – Тошкент, “Fan va texnologiya” нашриёти, 2016.
2. “Ўзбекистон Республикасида ландшафт дизайнини ривожлантириш Дастурини тасдиқлаш тўғрисида” (ЎзР Вазирлар Маҳкамасининг 2013 йил 13 августдаги 223-сон қарори). – Тошкент, 2013
3. Y.X. YULDASHOV “KO'CHATCHILIK VA GULCHILIK ISHLASH” Kasb-hunar kollejlari uchun o'quv qo'llanma TOSHKENT «DAVR NASHRIYOTI» 2013.
4. E.T. Berdiyev, X.F.Xamroev „Dendralogiya”Uslubiy ko'rsatma Toshkent 2016.
5. Khaitovna PM, Faksriddinovich MS Technology of growing cauliflower // Texas Journal of Interdisciplinary Research. - 2022. - T. 6. - S. 8-10.
6. https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=Buztw d0AAAAJ&authuser=1&citation_for_view=Buztw d0AAAAJ:u-x6o8ySG0sC
7. https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=Buztw d0AAAAJ&authuser=1&citation_for_view=Buztw d0AAAAJ:2osOgNQ5qMEC
8. https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=Buztw d0AAAAJ&authuser=1&citation_for_view=Buztw d0AAAAJ:qjMakFHDy7sC
9. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7115076>
10. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7131539>
11. E.T. Berdiyev , X.F.Xamroev „Dendralogiya”Uslubiy ko'rsatma Toshkent 2016.